

Случај имовине Сенише Малог:

Управни суд
заиста сматра
да новинари немају
интерес да добију
информацију

Управни суд недавно је одбио је приговор новинарке Пиштаљке чиме је оставио на снази решење о одбачају тужбе због ћутања управе, коју је новинарка Пиштаљке Снежана Ђурић поднела зато што јој Агенција за борбу против корупције није омогућила да добије комплетан извештај о имовини и приходима некадашњег градоначелника Београда, а сада министра финансија Сенише Малог.

Одлуку о одбачају тужбе донео је судија појединац Павел Јонаш, а одлуку о одбијању приговора посебно веће Одељења у Крагујевцу састављено од судија Снежане Алексић, председнице већа и чланова већа Олге Петровић и Томислава Медведа.

Иако је одлука фактички иста, посебно веће ипак делимично исправља колегу – судију појединца, будући да наводи да је „тужбу требало одбацили применом члана 26, став 1, тачка 2) Закона о управним споровима, уместо применом члана 26, став 1, тачка 4)“.

Посебно веће желело је заправо да каже да се о овом питању уопште није могло одлучивати у управном спору, док је судија појединац истицао да новинарка није била ни легитимисана да поднесе тужбу јер неактивност Владе Србије није дирала у њено очигледно право или на закону заснован интерес.

Последица је у оба случаја одбачај тужбе.

Новинарка Пиштаљке Снежана Ђурић још је 19. децембра 2017. године поднела тужбу Управном суду зато што је Влада Србије игнорисала захтев Повереника за информације од јавног значаја да му помогне да од Агенције за борбу против корупције добије све тражене информације о тадашњем градоначелнику Београда. Влада Србије у

складу са законом има обавезу да поверенику помогне у извршењу његових одлука, а новинарка се пре тога обраћала поверенику који је донео решења у складу са својим законским обавезама. На решења повереника којима се налаже предаја документације Агенција за борбу против корупције се оглушивала. Стога, једина опција била је Влада Србије – но она је ћутала.

„...из списка предмета произилази да тужиља није поднела Влади Републике Србије захтев за информације од јавног значаја (...), односно захтев за доношење управног акта (...) па нису испуњени законски услови за покретање управног спора због ћутања управе“, наводи се између осталог у одлуци посебног већа Управног суда.

Поред тога што је тужиља, поред повереника, безуспешно тражила од Владе Србије да донесе управни акт, о чему постоји доказ у списима, мора се рећи да је Управни суд потпуно запоставио основни интерес у овој ствари, а то је интерес јавности да сазна информације од јавног значаја.

Захтев је у име јавности послала новинарка.

Овај спор задире у саму суштину Закона о слободном приступу информацијама који прописује обавезу Владе Србије да поверенику, на његов захтев, пружа помоћ у поступку извршења када неки орган ускраћује достављање информација упркос решењу повереника и изреченим казнама. Влада Србије је овде фактички бич у рукама државе, сила која треба да уведе ред када неки орган не поштује повереника.

Игнорисање овакве улоге Владе односно релативизација улоге новинара, тумачењем судије појединца да „тужиља није активно легитимисана за подношење тужбе због ћутања управе“, односно тумачење посебног већа Управног суда да у овој ствари управни спор није могуће ни водити, значиће само једно – да је повереника и право новинара и јавности да сазна важне податке могуће игнорисати без санкције. ■

7.2.20.

Република Србија
УПРАВНИ СУД
ОДЕЉЕЊЕ У КРАГУЈЕВЦУ
I-5 Ув 404/19
Дана: 24.12.2019. године
Београд

Управни суд, у посебном већу састављеном од судија: Снежане Алексић, председника већа, Олге Петровић и Томислава Медведа, чланова већа, са судским саветником Марком Радосављевићем, као записничарем, одлучујући по приговору Снежане Ђурић из Земуна, Господска 15/3, коју заступају пуномоћници Ена Челекетић, адвокат из Београда, Уралска 30/7, Миљан Милановић, адвокат из Београда, Трг Николе Пашића 7, Душко Ковачевић, адвокат из Београда, Краља Петра 45/2, Милан Павлица, адвокат из Београда Чарлија Чаплина 15, изјављеном против решења Управног суда, 21 У 19317/17 од 06.09.2019. године, због хутања управе у предмету давања информација од јавног значаја, у нејавној седници већа одржаној дана 24.12.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

I Приговор СЕ ОДБИЈА.

II ОДБИЈА СЕ захтев подносиоца приговора Снежане Ђурић из Земуна, Господска 15/3 за накнаду трошкова поступка по приговору.

Образложење

Решењем Управног суда 21 У 19317/17 од 06.09.2019. године, одбачена је тужба тужиоца Снежане Ђурић из Земуна, поднета против тужене Владе Републике Србије, због хутања управе, применом члана 26. став 1. тачка 4. Закона о управним споровима.

Узбуњивач Сања Марјановић добила накнаду штете

Виши суд у Прокупљу досудио је узбуњивачу Сањи Марјановић из Прокупља 70.000 динара на име накнаде нематеријалне штете због претрпљеног страха пошто је градска управа Прокупља предузела штетне радње према њој што је већ утврђено ранијом пресудом Вишег суда у Прокупљу и Апелационог суда у Нишу. „Штета проузрокована тужиљи због претрпљеног страха након извршеног узбуњивања и предузетих штетних радњи у односу на њу огледа се у страху за егзистенцију, страху од губитка посла, као и од болести изазваних јаким стресом“, наводи се у образложењу пресуде.

Узбуњивач Сања Марјановић је радећи свој посао аналитичара буџета указала да је планирани буџетски дефицит Прокупља већи него што је законом дозвољено и да ће због тога бити проблема са ревизијом. Она је открила и да финансијски планови месних заједница не постоје, односно да се усмено договарају и мењају, што би могло да доведе до ненаменског трошења новца из касе Прокупља и пробијања задатих лимита.

Сања Марјановић је ове наводе пријавила начелнику управе, а од тог тренутка њени претпостављени почињу да јој отежавају обављање радних задатака, непрестано је надзиру и гомилају јој послове. Услед притиска и стреса којем је била изложена на радном месту Сања Марјановић је била приморана да узме боловање. Чак и тада, бивши руководилац је захтевао од ње да од куће обавља сложене послове.

Пошто нико од надлежних служби није реаговао на њене пријаве, о свему је обавестила и Управну инспекцију расинског округа и Управни инспекторат Министарства државне управе и локалне самоуправе. Након тих пријава, руководство општине Прокупље одлази корак даље вршећи одмазду над узбуњивачем и распоређује Сању Марјановић на радно место са мањом зарадом и нижим звањем у одсеку за образовање и културу које не одговара њеној стручној спреми и искуству.

Тада се узбуњивачица из Прокупља јавља правном саветовалишту Пиштаљке и убрзо добија судску заштиту у виду привремене мере којом је враћена на радно место са кога је склоњена. У међувремену, челници Прокупља мењају тактику одмазде над узбуњивачем и прелазе на њено потпуно игнорисање, односно на „мобинг празног стола“ који траје и данас.

У поступку пред судом Сању Марјановић заступао је правни тим Пиштаљке. Управа Прокупља има право на жалбу против ове пресуде Апелационом суду у Нишу.

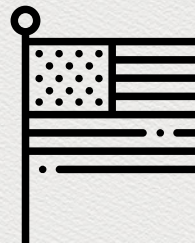
Такође, нишко одељење Управног суда ставило је ван снаге одлуку Града Прокупља којом је Сања Марјановић распоређена на ниже радно место и предмет вратило органу управе на поновно одлучивање. Адвокати Пиштаљке који су заступали узбуњивачицу и у овом поступку истакли су да је „распоређивање тужиље на ниже радно место акт одмазде према њој“, као и да тужиља ужива заштиту у складу са Законом о заштити узбуњивача.

Ни овог пута Управни суд није желео да примени Закон о заштити узбуњивача и није се упуштао у оцену да ли је оспорени премештај штетна радња, већ је одлуку градске управе ставио ван снаге из процедуралних разлога.

Предмет је враћен на одлучивање органу управе који се до сада показао као прогонитељ узбуњивача, упркос томе што су адвокати Пиштаљке предлагали суду да сам реши спор у поступку „пуне јурисдикције“. Аргумент суда је да „природа ове управне ствари не пружа поуздан основ за то“.

Досадашња пракса Пиштаљке показује да ће орган управе који је прогонио узбуњивача поново донети исто штетно решење за узбуњивача. ■

Нове милионске награде узбуњивачима у САД

Америчка Комисија за хартије од вредности (SEC) у само два дана крајем марта доделила је више од два милиона долара награде узбуњивачима. Један узбуњивач добио је више од 1,6 милиона долара за информације које су довеле до кажњавања одговорних за кршење закона о хартијама од вредности. Комисија је навела да је тај узбуњивач дао кључне информације, помогао да се оне истраже и држави уштедео време и ресурсе.

Друга два узбуњивача добила су нешто више од 570.000 долара заједно. Идентитети свих ових узбуњивача су поверљиви, у складу са законом донетим после финансијске кризе 2008. године, када је коначно примећено да су узбуњивачи, чије су пријаве биле игнорисане, могли да помогну да се та криза умањи или чак спречи. Према закону који је назван Дод-Френк по члановима Конгреса који су га иницирали, узбуњивачи добијају између 10 и 30 одсто новчане казне веће од милион долара изречене фирми која је прекршила закон.

Од 2012. године Комисија за хартије од вредности доделила је око 395 милиона долара као награду узбуњивачима (укупно 74 узбуњивача). ■

Обука за јавне тужиоце у Ваљеву

Обука запослених у јавним тужилаштвима у Ваљеву, Мионици и Убу за поступање по пријавама узбуњивача одржана је 10. марта у свечаној сали Вишег јавног тужилаштва у Ваљеву. Ово је једна у низу обука за јавне тужиоце, заменике јавних тужилаца, сараднике и помоћнике у јавним тужилаштвима које је Пиштаљка организовала у последње две године у сарадњи са Републичким јавним тужилаштвом. До сада је обуке прошло више од 150 представника тужилаштва широм земље, а у Ваљеву се посебно говорило случајевима ваљевских узбуњивача Владимира Пантића и Александра Обрадовића.

Први омбудсман за узбуњиваче у америчком Конгресу

Представнички дом америчког Конгреса добио је првог омбудсмана за узбуњиваче, саопштила је председница тог тела Ненси Пелоси. Први омбудсман биће Шана Дивајн (на слици), која се последњих десет година бавила заштитом узбуњивача у неколико невладиних организација у Вашингтону. Њен задатак ће бити да помогне конгресменима да направе систем за пријем обавештења од узбуњивача у вези са злоупотребама у власти.

Шана Дивајн је кћерка познатог америчког адвоката Тома Дивајна, који је у последњих 40 година заступао на хиљаде узбуњивача. Дивајн је био и консултант радне групе за израду нацрта српског Закона о заштити узбуњивача, а заједно са Пиштаљком обучавао је наше судије и представнике локалних самоуправа за примену овог закона.

Узбуњивање у доба короне

Покушавајући да схватимо шта се дешава и колико ће трајати хаос у који смо упали, ових дана пратимо упутства и процене стручњака. Њима, њиховом искуству и знању верујемо.

Такав стручњак био је и млади офталмолог из Вухана Ли Венлијанг. Он је још у децембру преко једне друштвене мреже своје пријатеље и колеге упозорио да се у болници у којој ради нагло повећао број оболелих од вирусне упале плућа и да је локална пијаца вероватни извор заразе. Брзо после тога, полиција га је ухапсила и натерала да потпише документ да повлачи своју ранију изјаву.

Доктор Ли наставио је да ради, вирус је наставио да се шири, а власти су ћутале о епидемији. Доктор Ли се касније и сам заразио вирусом на који је упозорио и умро почетком фебруара. Имао је 33 године.

Смрт Лија Венлијанга и прикривање информација о коронавирусу изазвали су реакцију у Кини, па је чак и један угледни магазин затражио да узбуњивачи као што је он буду заштићени (о овоме смо писали у претходном издању „Узбуњивача“). И у Кини, дакле, расте свест да је важно заштитити стручњаке који указују на опасност по јавни интерес и опасност по људске животе.

И код нас су лекари пријављивали угрожавање живота пацијената. Борко Јосифовски, Бојана Бокоров и Горан Кушевија спасли су на десетине живота тиме што су указали на корупцију и злоупотребе у београдској хитној помоћи, на онкологији у Сремској Каменији и краљевачкој

КОМЕНТАР

Пише:
**Владимир
Радомировић**
главни
уредник
Пиштаљке

Сада су нам и
више него иначе
потребни храбри
појединци,
слободни медији и
друштво које их
подржава

болници „Студеница“. Нажалост, нико није кажњен за сигурно на десетине изгубљених живота у тим здравственим институцијама. Полиција, тужилаштва и Агенција за борбу против корупције чак су се трудили да прикрију информације о корупцији која је многе коштала живота. Слично као у Кини недавно.

Ситуација са коронавирусом је доказ да су нам и више него иначе потребни храбри појединци, слободни медији и друштво које их подржава. Да су нам неопходни стручњаци који ће рећи да нешто није у реду, да се новац краде уместо да се улаже у здравство, да се пацијенти који имају новац или везе убацују на лечење пре оних који су деценијама плаћали здравствено осигурање, да се за дијализу користи раствор који се кристалише... И да ћемо те стручњаке заштитити и постарати се да одговорни за злоупотребе коначно буду кажњени.
